

Azərbaycanda azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın inkişafı diqqət mərkəzindədir

Həyata keçirilən davamlı tədbirlər sayəsində respublikamızda əlverişli biznes mühiti formalaşmışdır

Bu gün öz inkişafına görə nəinki yerləşdiyi regionda, eyni zamanda, dünyada fərqlənən Azərbaycan bütün sahələrdə əldə etdiyi uğurları ilə diqqət mərkəzindədir. Qazanılan uğurların təməlinə isə Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulan və son 16 ildə Prezident İlham Əliyev tərəfindən davam etdirilən inkişaf siyasəti dayanır. Və bu siyasət ölkəmizdə digər sahələr kimi, azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın inkişafına da təkan verib.

Azad sahibkarlıq və liberal iqtisadiyyatdan danışarkən öncə onu xüsusi olaraq vurğulamaq yerinə düşər ki, son illərdə Prezident İlham Əliyevin siyasəti iradəsi ilə həyata keçirilən davamlı tədbirlər sayəsində Azərbaycanda əlverişli biznes mühiti formalaşmışdır. Respublikamızda özəl sektorda fəallığın artmasını şərtləndirən bir sıra mühüm amillər sadalamaq mümkündür ki, onların sırasında bütün ölkə boyunca yaradılan yüksək səviyyəli infrastrukturun önəmini xüsusi vurğulamaq lazımdır. Daha dəqiq desək, son 16 ildə müstəqil Azərbaycanın həyatı digər müsbət reallıqlarla yanaşı, həm də müasir infrastruktur quruculuğu ilə səciyyələnib. Prezident İlham Əliyev Azərbaycan-Polşa biznes forumundakı çıxışında ölkədə yaradılan müasir infrastrukturun sosial və iqtisadi önəminə, o cümlədən də sahibkarların fəaliyyəti üçün geniş imkanlar açdığına diqqət çərək deyib: **“Ölkəmizdə həyata keçirilən infrastruktur layihələri biznes şəraitini daha da yaxşılaşdırır. Çünki yollar, kommunikasiyalar olan yerlərdə əlbəttə ki, biznes dairələri də özlərini daha rahat hiss edirlər. Son illərdə Azərbaycanda infrastruktur layihələrinin icrasına çox böyük diqqət yetirilmişdir. Hesab edirəm bu sahədə əldə edilmiş nəticələr deməyə əsas verir ki, bu layihələr öz bəhrəsini verir, həm insanlara rahatlıq gətirir, eyni zamanda, iş adamlarının fəaliyyətini yüngülləşdirir. Yol tikintisi, qazlaşdırma, elektrik enerjisi ilə bağlı aparılan bütün bu işlər, o cümlədən biznes üçün gözəl şərait yaradır”**.

ÖLKƏMİZDƏ ÖZƏL SEKTORUN DİNAMİK İNKİŞAFI ÜÇÜN LAZIM OLAN BÜTÜN ADDIMLAR ATILIR

Lakin müasir infrastrukturun yaradılması respublikamızda iqtisadi aktivliyin artmasına, o cümlədən də sahibkarlıq subyektlərinin fəaliyyətinin stimullaşdırılmasına hədəflənən tədbirlərin yalnız bir istiqamətidir. Yeni milli iqtisadiyyatımızda özəl bölmənin xüsusi çəkisinin artırılması, biznes mühitinin getdikcə daha da optimallaşdırılması məqsədilə həyata keçirilən tədbirlərin əhatə dairəsi daha genişdir.

İlk növbədə onu qeyd etmək ki, yeni iqtisadi şəraitdə dövlət başçısının imzaladığı Fərman və sərəncamlar əsasında reallaşdırılan islahatların böyük bir qismi məhz azad sahibkarlığın inkişafının təşviq edilməsinə, özəl sektorda istehsal və ixrac imkanlarının artırılmasına hesablanıb. Ekspertlərin də vurğuladıqları kimi, sahibkarların imkanlarının genişləndirilməsi baxımından ölkəmizdə investisiyaların və ixracın səmərəli təşviq mexanizminin işə salınmasının, sahibkarlıq subyektlərində yoxlamaların dayandırılması müddətinin 2021-ci ilədək uzadılmasının, lisenziya tələb olunan fəaliyyət növlərinin sayının 59-dan 37-yə endirilməsinin, lisenziyaların müddətsiz müəyyən edilməsinin və digər belə tədbirlərin böyük əhəmiyyəti var.

Məlumat üçün bildirmək ki, ölkəmizdə sahibkarlığın inkişafı məqsədilə hüquqi bazanın möhkəmləndirilməsi,

səmərəli təşviq mexanizmlərinin işə salınması və digər siyasəti dəstək tədbirləri ilə yanaşı, maddi dəstəyin də miqyası mütəmadi qaydada artırılır. Məsələn, Azərbaycanda 2004-cü ildən bəri investisiya layihələrinin ümumi dəyəri 4,9 milyard manat olan 35 mindən çox sahibkara 2,2 milyard manat güzəştli kredit verilib. Bu kreditlərdən istifadə etməklə investisiya layihələrinin reallaşdırılması nəticəsində 164 minə yaxın yeni iş yerinin açılması imkanı yaradılıb. Güzəştli kreditlərin 72 faizi aqrar sektorun, 28 faizi sənaye və digər sahələrin inkişafına yönəldilib. Bu kreditlərin 75 faizi regionların, 25 faizi Bakı qəsəbələrinin payına düşür. O cümlədən 2018-ci ildə sahibkarlıq subyektlərinin 999 investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsinə 160,2 milyon manat güzəştli kredit verilib. 2019-cu ilin sonundakı sahibkarlara geri qaytarılan vəsaitlər hesabına azı 160 milyon manat güzəştli kreditin verilməsi nəzərdə tutulur və cari ilin ötən dövründə 463 sahibkarın ümumi dəyəri 175,7 milyon manat olan investisiya layihələrinin maliyyələşdirilməsinə 46 milyon manat güzəştli kredit verilib. Bu kreditlərdən istifadə etməklə investisiya layihələrinin reallaşdırılması 1800-dək iş yerinin yaradılmasına imkan verir. Bu məqamda vurğulamaq yerinə düşər ki, yeni iqtisadi şəraitdə həyata keçirilən islahatlar çərçivəsində özəl sektorda fəaliyyət göstərən təsərrüfat subyektlərinin maliyyə resurslarına çıxış imkanlarının genişləndirilməsi sahibkarlar üçün yeni imkanlar açır. Qeyd etmək ki, dövlət başçısının “Azərbaycan Respublikasında sahibkarlığın inkişafına dövlət dəstəyi mexanizminin təkmilləşdirilməsi haqqında” 2018-ci il 31 iyul tarixli Fərmanı ilə Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu ləğv edilərək İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində Sahibkarlığın İnkişafı Fondu publik hüquqi şəxsi yaradılıb və “Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun vəsaitindən istifadə Qaydası” təsdiq edilib. Yeni qaydalara əsasən, güzəştli kreditlərdən daha səmərəli istifadə məqsədilə Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun kreditlərinin illik faiz dərəcəsi 6 faizdən 5 faizə endirilib. Eyni zamanda, yeni qaydalarda ortahəcmli kreditlərin hədləri dəyişdirilərək 50 001 manatdan 1 000 000 manatədək artırılıb.

BİZNESƏ BAŞLAMA PROSEDURLARININ SADƏLƏŞDİRİLMƏSİ AZAD SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFINA TƏKAN VERİR

Bildirmək yerinə düşər ki, respublikamızda biznes mühitinin optimallaşdırılmasına hesablanan islahatların böyük bir qismi biznesə başlama prosedurlarının sadələşdirilməsi məqsədi daşıyır.

İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin təqdim etdiyi müvafiq icmaldan bəlli olur ki, respublikamızda “Doing Business”-in biznesə başlama indikatoru üzrə hüquqi şəxslərin cəmi bir prosedurla onlayn dövlət qeydiyyatına alınması üçün əlverişli şərait yaradılıb. Belə ki, hüquqi şəxsin qeydiyyatı prosedurlarının sayı 3-dən 1-ə, müddəti 3,5 gündən 0,5 günə endirilib, ilkin qeydiyyatla bağlı 90 manat təşkil edən xərclər ləğv edilərək, prosedurun tam ödənişsiz olması müəyyənləşdirilib. Tətbiq olunan yeni sistemə əsasən, qeydiyyat sənədləri yalnız vergi ödəyicisinin elektron kabinetinə onlayn qaydada göndərilir və bu sənədlərin kağız daşıyıcılarında götürülməsinə zərurət olmur. Yeni xidmətdən yararlanmaq istəyən istifadəçilər ASAN imza olmadan elektron qeydiyyat sisteminə FİN kodla identifikasiyadan keçirlər. Həyata keçirilən islahatlar nəticə-

sində artıq dövlət qeydiyyatının aparılmasının (ƏDV qeydiyyatı və bank hesabının açılması, eyni zamanda, işçilərin ƏƏSMN-də qeydiyyatı da daxil olmaqla) bir prosedurla tamamlanması mümkündür. Ölkədə biznes mühitinin daha da optimallaşdırılması məqsədilə görülən tədbirlərdən biri də elektrik təchizatı şəbəkələrinə qoşulmanın asanlaşdırılması ilə bağlıdır. Bəhs olunan istiqamət üzrə aparılan islahatlar sayəsində elektrik təchizatı şəbəkələrinə qoşulma prosedurlarının sayı 7-dən 2-yə, həmin işə sərəf olunan günlərin sayı 41-dən 20-yə enib. Nəticədə sahibkarların şəbəkəyə qoşulmaq üçün müraciət imkanları artıb.

“KOB DOSTU” ŞƏBƏKƏSİ REGIONLARDA UĞURLA FƏALİYYƏT GÖSTƏRİR

Respublikamızda sahibkarlıq fəaliyyətinin təşviq edilməsi məqsədilə həyata keçirilən tədbirlərdən söhbət açarkən İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində yaradılan Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin respublikanın bölgələrində reallaşdırdığı “Kiçik və Orta Biznesin Dostu” (“KOB Dostu”) proqramının önəmini də vurğulamaq lazımdır. Məlumat üçün bildirmək ki, Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi müasir innovasiyaları tətbiq etməklə biznesin yaradılmasının və inkişafının bütün mərhələlərində ölkə üzrə sahibkarlara zəruri səyyar xidmətlər göstərir. Bu xidmətlər qurumun nəzdində yaradılan “KOB Evləri”, “KOB Dostu” şəbəkəsi və “KOB Könüllüləri” vasitəsilə reallaşdırılır. Bu barədə məlumat verən Azərbaycan Respublikasının Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Orxan Məmmədov deyib ki, ölkədə “KOB Dostu” şəbəkəsinin yaradılmasına 2018-ci ilin sentyabr ayından başlanılıb. KOB dostları mikro, kiçik və orta biznes subyektlərinin təşəbbüslərinin, potensial imkanlarının müəyyən edilməsi və reallaşdırılması, yeni KOB subyektlərinin yaradılması və inkişafının bütün mərhələlərində, eləcə də sahibkarların hüquqlarının müdafiəsi istiqamətində KOB-lara dəstək göstərən mexanizmdir. “KOB Dostu” həmişə sahibkarların yanında olacaq və onlara lazımı köməklik göstərəcək. Hazırda Lənkəran, Quba-Xaçmaz, Aran, Gəncə-Qazax, Şəki-Zaqatala və Abşeron iqtisadi rayonlarında yaradılan “KOB Dostu” şəbəkəsi uğurla fəaliyyət göstərir.

Ölkədəki belə əlverişli şəraitdən bəhrələnən sahibkarlar isə müxtəlif sahələrə investisiya qoyuluşunu artırmağa böyük maraq göstərirlər.

ÖLKƏDƏ SAHİBKARLIĞIN İNKİŞAFI MƏQSƏDİLƏ APARILAN İSLAHATLAR BEYNƏLXALQ SƏVİYYƏDƏ DƏ YÜKSƏK DƏYƏRLƏNDİRİLİR

Əlamətdar haldır ki, respublikamızda özəl bölmənin dinamik inkişafını təmin etmək məqsədilə həyata keçirilən islahatlar beynəlxalq səviyyədə də yüksək dəyərləndirilir. Bu baxımdan Dünya Bankının yaydığı “Doing Business 2019” hesabatı xüsusilə qeyd olunmalıdır. Belə ki, Dünya Bankının “Doing Business 2019” hesabatında biznes mühitinin səviyyəsinə görə Azərbaycan 25-ci yerdədir və 10 ən islahatçı ölkə arasındadır.

Sözgedən hesabatda əsasən, ölkəmiz “Tikinti üçün icazələrin alınması” və “Kreditlərin alınması” indikatorlarının hər biri üzrə 100 pillə irəliləyərək ciddi nailiyyət əldə edib. Bunlarla yanaşı, “Kiçik investorların maraqlarının qorunması” indikatoru üzrə dünyada 2-ci yere yüksəlməyə, “Biznesə başlama” indikatoru üzrə isə ilk oluğa düşməyə nail olunub. Bütövlükdə “Doing Business 2019” hesabatının 10 indikatorundan 8-i üzrə mühüm irəliləyiş qeydə alınır. Eyni zamanda, əmək bazarının tənzimlənməsi indikatoru üzrə də aparılmış islahatlar Dünya Bankının ekspertləri tərəfindən qəbul edilib.

Bir sözlə, bütün bu sadalananlar Azərbaycanda azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın inkişafının diqqət mərkəzində olduğunu bir daha təsdiqləyir.

Nadir AZƏRİ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun keçirdiyi müsabiqəyə təqdim etmək üçün